

nožēlojis to soli!”

ties teicu: “Saprotiet mani! Man sāk ar asinī sirds. Bet vai jūs sagaidāt, ka es vēl 25 gadus sēdēšu tajā pašā vietā un pirmdienas rītā piedalīšos mūsu operatīvajā plānošanā? Man tikai tos ordeņus kā Brežņeva laikā vajadzētu sakārt rindā un šļupstēt: “Labrīt, cienjami kolēģi!”” Tas nav mans. Jāskatās uz priekšu.

Pārdomas par to, ka vēlos mainīt darbavietu, man bija jau gadus divus, pirms es aizgāju uz “Latraps”. Viens ir tas, ka tev joprojām gribas strādāt Latvijā, gribas, lai bērni mācās latviešu skolā. Tu ļoti labprāt strādātu ne tikai Latvijas, bet arī latviešu nacionālā kapitāla uzņēmumā. Tajā brīdī, kad mani uzrunāja cilvēki no “Latraps”, es aizgāju dziļās pārdomās un sapratu, ka pie tā, cik augstu latiņu esmu uzlicis savam darba devējam, “Latraps” atbilst visiem parametriem. Man ir labi pazīstami lieli globālie riski un stratēģiskie izaicinājumi. Zemkopībā tie ir tieši tādi paši kā mežsaimniecībā. Ciņa par vietu zem saules, tradicionālo vērtību, dzīvesziņas sadursme ar dzīves novitātēm. Urbanizācijas ietekme uz cilvēka domāšanu. Līdzsvara meklēšana starp saimnieka tiesībām apsaimniekot savu zemi un visas pārējās sabiedrības tiesībām paust par to viedokli. Izaicinājumi zemkopībā un mežkopībā ir līdzīgi, man ļoti saprotami. Diskusijas, kas balstītas nevis zināšanās, bet gan daiļrunības mākslā – tas viss man ir zināms. Man ir pieredze lielu organizāciju vadībā.

25 gados “Latvijas valsts meži” ir kļuvuši par vienu no stiprākajiem uzņēmumiem valstī un savā nozarē arī Eiropā daudzās lietās atrodas divus soļus priekšā tuvākajiem sekotājiem. Tad pienāk kaut kāds izcilības līmenis, kad tu vairs nevari sagaidīt, ka tavas liknes ies stāvus debesīs. Pasaule mainās, un ik pa brīdīm rodas nepieciešamība kaut ko jaukt nost un pārbūvēt atkal no jauna. Tad tu sāk lēnām nogurt un pret savu uzņēmumu vairs neattiecies profesionāli. Tā jau ir daļa no tavas sirds, tu esi kā ārsts, kas ārstē savu ģimenes locekli. Tas nav emocionāli ievēlīgs... Pat vislabākajai grāmatai pienāk beigas.

Nevienam sekundi neesmu nožēlojis to soli, ka piekritu nākt uz uzņēmumu “Latraps”. Gadus desmit piecpadsmit esmu nometis no saviem pleciem. Daudz kur esmu skolas solā. Daudz kur esmu spēcīgs, jo man ir pieredze lielu organizāciju vadībā. Lai arī Latvijas ainavā tuvu blakus aug mežs un sākas lauks, lai arī mežkopība un zemkopība stratēģiski ir līdzīgas, ikdienas aprītē tās ir tik dažādi krāšņi un interesanti. Esmu ar rokām un kājām izzinājis procesā un patiesi izbaudu to brīdī, kad varu uzzināt tik daudz jauna, sastapties ar tik daudziem interesantiem cil-

FOTO: EVA MELLENA

“Latraps” neto apgrozījums
2021. finanšu gadā bija
268 miljoni eiro,
no kuriem peļņa –
trīs miljoni eiro.

Kopš dibināšanas 2000. gada
aprīlī uzņēmums no
12 zemnieku kooperatīva
izaudzis līdz kooperatīvajai
sabiedrībai ar
1135 dalībniekiem.

vēkiem un vēl piedevām atrast veidu, kā palīdzēt tam visam tapt vēl labākam.

– **Kopš “Latraps” dibināšanas 2000. gadā to veidoja un vadīja Edgars Ruža. Viņa vadībā kooperatīvs izauga no 12 līdz 1135 dalībniekiem.**

Edgars Ruža ir bijis ļoti veiksmīgs vadītājs, un viņš vēl aizvien ir “Latraps” komandas loceklis. Viņš savu uzmanību fokusē uz attīstības projektiem. Starp tiem lielākais izaicinājums ir zirņu proteīna rūpnīca, kam 2024. gadā vajadzētu būt gatavai Jelgavā, Pārlielupē, Prohorova ielā. Tas ir viens no galvenajiem attīstības projektiem, kas iezīmē “Latraps” nākotni.

Iepriekšējā uzņēmuma stratēģija ir īstenota par 110 procentiem. Viss, kas bija noteikts, ir piepildīts. Mēs esam lielākie, spēcīgākie, lojālākie savam biedram lauksaimniecības pakalpojumu sniedzēji Latvijā un daudzur arī Baltijā. Esam realizējuši visu to, ko esam teikuši. Jādomā, ko tagad pateikt vairāk.

Līdz ar manu atnākšanu “Latraps” ir uzsācis darbu pie jaunas stratēģijas. Kopā ar padomes locekļiem meklējam jaunus izaicinājumus, kā “Latraps” varētu kļūt vēl lielāks un stiprāks. Es virzienus redzu. Mums ir jāaug gan kvalitātē, gan kvantitatē. Mums ir jāizvērtē, vai šis nav brīdis, kad jākļūst lielākiem par vienas valsts robežām. Ir jāuztur perfekta partnerattiecības ar citiem kooperatīviem Latvijā, bet, iespējams, jāiet arī ārpusē. “Latraps” centrālais birojs atrodas piecu kilometru attālumā no Lietuvas, kur ir ļoti spēcīga zemnieku kooperācijas sistēma. Lietuvā ir partneri, ar kuriem esam gatavi veidot, ja ne vienu organizāciju, tad vismaz ļoti dziļu integrētu sadarbību dažādu izaicinājumu risi-

nāšanā. Otrs process, kas pastāv no biznesa attīstības viedokļa un kas “Latraps” ir jau sācies, ir augstākas pievienotās vērtības produkcijas ražošana. Lauksaimniecības produkcijas dziļāka pārstrāde šeit pat uz vietas. Mēģinājumi bijuši pietiekami daudz. Tā ir gan rapša eļļas spiestuve, gan iesalnīca. Tagad esam nonākuši līdz kaut kam lielākam – zirņu proteīna rūpnīcai.

Mums ir jāizvērtē, vai šis nav brīdis, kad mums jākļūst lielākiem par vienas valsts robežām. Ir jāuztur perfekta partnerattiecības ar citiem kooperatīviem Latvijā, bet, iespējams, jāiet arī ārpusē

Ar katru dienu pasaulē nepaēdušo cilvēku skaits palielinās. Savukārt pārtikušajā pasaules daļā, kur atrodami mēs un kur cilvēki ir atraduši uztrauktus par to, ka nebūs ko ēst, pieaug prasības pārtikas kvalitātei. Zirņu proteīna piedāvājums šajā ziņā ir ļoti konkurētspējīgs. Kad tiks uzbūvēta rūpnīca Jelgavā, tā būs pirmā šāda veida rūpnīca Austrumeiropā. Pašlaik ir pabeigta ražotnes vietas konsolidācija. Notiek tehniskā projektēšana un aktīvs darbs pie potenciālajiem investoriem un sabiedrotajiem.

– **Lai mazinātu pasaulē badu un palielinātu iespējas ražot olbaltumvielām bagātu pārtiku, LLU Pārtikas tehnoloģijas fakultātes zinātniece Ilga Gedrovica ir izstrādājusi pārtikas piedevas, kas bagātinātas ar kukaiņu izcelsmes proteīnu. “Kukaiņu gaļu” sa-**

ražot ir daudz lētāk nekā proteīnu, ko satur tradicionālā cūkas vai liellopa gaļa.

Attīstītā sabiedrībā cilvēks domā ne tikai par to, kā garšo pārtika, bet arī par to, kādu ekoloģisko pēdu atstāj tās ražošana. Ne velti runā par atbildīgiem ēšanas paradumiem un par to, vai pārtikas ražošana neizraisa klimata izmaiņas. Zinātnieki cenšas limitēt dzīvnieku izcelsmes pārtiku, jo tās ekoloģiskā pēda ir liela. Augu izcelsmes proteīna saražošanai ir nepieciešams daudz mazāk ūdens patēriņš, mazāka oglekļa dioksīda emisija, nekā ražojot dzīvnieku izcelsmes proteīnu.

– **Karš Ukrainā ir radījis globālu krīzi labības tirgū. Tuvāko mēnešu laikā līdz pat 50 miljoniem cilvēku var nākties ciest badu, īpaši Āfrikā un Tuvo Austrumu valstīs. Kā karš Ukrainā, krīze labības tirgū ietekmē “Latraps” darbu?**

Ne uz katru globālo izaicinājumu, ko izraisījis Krievijas uzbrukums Ukrainai, var atrast tūlītēju skaidru atbildi. Pirmais izaicinājums, ar ko esam saskārušies, ir minerālmēslu sagādes jautājums. Ir noticis cenu sprādziens. Bet es noteikti to negribētu saukt par katastrofu. Ir jāatturas no pārspilējumiem. Daudz ko jau ir sācis regulēt arī tirgus piedāvājums un pieprasījums. Kad sākās Krievijas uzbrukums Ukrainai, uztraukums sīta augstu vilni. Tagad cenu sprādziens ir beidzies. Lai arī nevaram būt pārticīgi par to, kā gada laikā ir mainījušās minerālmēslu cenas, pagaidām to visu kompensē augošā labības cena. Taču, kad Ukrainā beidzot iestāsies miers, pirmais, ko mēs jutīsim, būs lauksaimniecības produkcijas cenu lejupslīde. Tad var pienākt brīdis, kad mums ir jā-

māk sabalansēt izdevumus par dārgajiem minerālmēsliem ar ne tik augstu labības cenu tirgū. Tad mēs būsim diezgan lielās sprukās. To mēģinu likt kolēģiem pie sirds. Prognozēt, kāda būs nākotne, vienkārši nevar. Trūkst informācijas. Ukrainas karam nav precedenta.

– **Kara dēļ Ukrainai ir traucēts labības eksports. Sankciju dēļ ārpus pasaules labības tirgus var palikt arī Krievijā izaudzētā labība.**

Jebkuras sarautas tirdzniecības saites rada apgrūtinājumu abās pusēs. Mēs jau redzam, cik smagas ir starpvalstu sarunas par energoresursu pirkšanu vai nepirkšanu no Krievijas. Ir valstis, kas rīkojas asi, pārtrauc energoresursu iegādi no Krievijas. Bet ir valstis, kas līdz pēdējam domā, kā palikt tirdzniecības attiecībās ar Krieviju, jo nav gatavas uzņemties atbildību par sekām, ko izraisītu šo saišu saraušana. Saistībā ar energoresursiem tas vēl ir salīdzinoši vienkāršāk, bet pārtikas apgādē tirdzniecības ķēžu saraušana draud ar cilvēku bojāeju. Ir pietiekami liela pasaules daļa, kas ir atkarīga no tā pārtikas apjoma, ko tā spēj nopirkt un pārsvārā pa jūru atvest uz savu valsti. Jau šodien gaidu cenas balstās uz prognozi, ka pasaulē palielināsies bads. Visa Ziemeļāfrika ir pilnībā atkarīga no labības importa. Izsverot visus zaudējumus un ieguvumus, ceru, ka lēmumu pieņēmeji pasaulē tomēr atstās iespēju labības nodrošinājumam no importa atkarīgajās valstīs.

– **Varbūt ir kaut kas tāds, ko nepajautāju, taču jūs vēlētos pateikt “Zemgales Ziņu” lasītājiem?**

“Latraps” mērogs liek ne tikai nodrošināt zemnieka šodienu, bet arī cīnīties par lauksaimniecības un līdz ar to zemnieka rītdienu. Par to, kā mēs spēsim apvienot labāko no nākotnes tehnoloģijām ar šodienas lauksaimnieka pieredzi, zināšanām un godaprātu. Lai pieņemtu šo izaicinājumu, “Latraps” jākļūst par atbildīgu nozares lideri, par uzņēmumu, kas spēj skatīties tālāk par tikai šodienas izdevīgumu, kas spēj ieguldīt nākotnē, padarot Latviju par labāku valsti, kur dzīvot cilvēkam. ▣